

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПСИХОЛОГІЧНУ АВТОНОМІЮ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ)

Особистісна автономія може бути описана як само-детермінація і почуття незалежності людини, як її здатність протистояти соціальному тиску, мислити і діяти самостійно, регулювати поведінку зсередини і оцінювати себе за особистими стандартами. *Мета тез:* вивчити фактори, що впливають на психологічну автономію.

Для дослідження факторів, що впливають на психологічну автономію, нами були використані методики: автономія вивчалася за відповідною шкалою шести-факторної моделі психологічного благополуччя К.Ріфф, особистісні фактори вивчалися за такими методиками - копінг-тест Лазаруса Р., Вісбаденський опитувальник до метода позитивної психотерапії та сімейної психотерапії (WIPPF), тест життєстійкості С. Мадді, тест-опитувальник самоствавлення особистості В.В. Століна, С.Р. Пантілеєва, опитувальник визначення спрямованості особистості (Б. Басса), опитувальник часової перспективи (Ф. Зімбардо). Вибірку склали 220 респондентів, середній вік – 33 роки, за професією – студенти, та фахівці з різних спеціальностей

Результати дослідження. Для вивчення того, які особистісні конструкти найбільш сильно впливають на психологічну автономію, був проведений регресійний аналіз (використовувався метод лінійної регресії з примусовим включенням).

У таблиці 1 представлена модель лінійної регресії для показника автономії, визначеного за шести-факторною моделлю К.Ріфф.

Таблиця 1

Модель лінійної регресії для показника автономії

Модель	R	R-квадрат	Скоригований R-квадрат	Стд. помилка оцінки
1	,636 ^a	,405	,381	7,523

а. Предиктори: (конст), спрямованість на справу, щирість, час, фантазії/майбутнє, ніжність/секс., ввічливість, включеність, прийняття ризику

Результат не дуже високий, тому проведемо дисперсійний аналіз. Результати дисперсійного аналізу показані у таблиці 2.

Таблиця 2

Дисперсійний аналіз для модель лінійної регресії для показника автономії

Модель		Сума квадратів	ст.св.	Середній квадрат	F	Знч.
1	Регресія	7659,174	8	957,397	16,918	,000 ^a
	Залишок	11261,519	199	56,591		
	Всього	18920,692	207			

а. Предиктори: (конст), спрямованість на справу, щирість, час, фантазії/майбутнє, ніжність/секс., ввічливість, включеність, прийняття ризику

б. Залежна змінна: Автономія

Згідно з таблицею залишок перевищує регресію, проте отримане значення для регресії є статистично значимим. Такий результат вказує на те, що не лише визначені предиктори впливають на показник автономії. Однак, віднайдені предиктори статистично значимо впливають на автономію особистості, тому розглянемо їх детальніше. У таблиці 3 показані лінійні коефіцієнти, розраховані для отриманої моделі лінійної регресії для показника автономії, визначеного за шести-факторною моделлю К.Ріфф

Таблиця 3

Коефіцієнти, розраховані для отриманої моделі лінійної регресії для показника автономії

Модель	Не стандартизовані коефіцієнти		Стандартизовані коефіцієнти	t	Знч.	Толерантність
	B	Стд. помилка	Бета			
1 (Константа)	23,544	7,052		3,338	,001	
Ввічливість	-1,023	,347	-,168	-2,946	,004	,917
Щирість	1,688	,359	,265	4,703	,000	,940
Час	,659	,374	,104	1,763	,079	,855
Ніжність/секс.	,828	,364	,139	2,275	,024	,803
Фантазії/ майбутнє	-,639	,351	-,115	-1,820	,070	,754
Включеність	,255	,087	,242	2,924	,004	,436
Прийняття ризику	,230	,170	,115	1,353	,078	,413

Спрямованість на справу	,185	,101	,105	1,832	,069	,909
-------------------------	------	------	------	-------	------	------

Залежна змінна: Автономія

Значення толерантності дуже високі, що вказує на те, що розглядувані предиктори не корелюють між собою і описують суттєво відмінні особистісні конструкти. Розглянемо виявлені предиктори і відповідні коефіцієнти. Найбільші коефіцієнти отримані для предикторів включенність (як занурення людини до подій власного життя і до власної діяльності) та щирість (вільне висловлювання власної думки, незалежно від впливу оточення). Помірні коефіцієнти отримані для предикторів ніжність/секс (позитивне ставлення до фізичних контактів), прийняття ризику (розуміння того, що на життєвому шляху існують ризики, цей факт не заважає людині бути відкритою до світу, розуміти ризик як можливість отримати новий досвід для особистісного зростання), спрямованість на справу (бажання вирішувати ділові проблеми, орієнтація на співпрацю, здатність відстоювати власну думку задля справи), час (здатність впорядковано розподіляти власний час). Крім того два предиктори мають негативні коефіцієнти, тобто ці характеристики негативно впливають на автономію. Це ввічливість (ми розуміємо її як крайній її прояв – надмірна дружелюбність, нездатність відмовити) і фантазії/майбутнє (опора на інтуїтивні судження на противагу аналізу ситуації, «втеча» у фантазії на противагу спрямованості на вирішення справи).

Висновки. На автономію особистості позитивно впливають занурення людини до подій власного життя і здатність вільно висловлювати власні думки, позитивне ставлення до контактів та прийняття життєвого ризику, спрямованість на справу, здатність розумно розподіляти власний час; негативно впливають - надмірна дружелюбність, нездатність відмовити, «втеча» у фантазії на противагу спрямованості на вирішення справи.